

'Sağlıklı sebze fideleri için iyi tarım uygulamaları'

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в
Пловдив

Дата: 02.03.2022 Брой: 3/2022

İyi Tarım Uygulamaları toprak ve suyun kirlenme riski olmadan, yüksek kalite göstergelerine sahip sağlıklı sebze fidelerinin üretimini, böylece sebze üretiminin iyi bir başlangıç yapmasını hedefler. Bu tür fidelerin dikilmesi, kalıcı yerlerine şaşırtıldıktan sonra en az bir bitki koruma uygulamasından tasarruf sağlar. Bu nedenle, sağlıklı, zararlılardan arınmış ve sertleştirilmiş fide üretimi büyük önem taşır.

İTU, fide üretiminin seralarda önceki ürünle birlikte yürütülmesine izin vermez. Bitkilerin çevre koşullarına olan gereksinimleri farklıdır. Patojenlerin ve zararlıların eski bitkilerden fide bitkilerine geçme riski çok yüksektir. Bu nedenle, fide üretimi, genç bitkilerin biyolojik gereksinimlerine uygun koşulların – ışık, sıcaklık, nem ve fitosaniter gerekliliklere uyumun – sağlandığı özel, izole bir fide bölümünde yapılmalıdır.

Günümüzde, fide tesislerinde ısıtmasız cam ve polietilen seralar ile alçak tüneller için fideler yetiştirilmektedir. Erken tarla ürünleri için tohum ekimi başlar – domates, biber, patlıcan, lahana ve daha sonra orta-erkenci ürünler için. Fide tesisleri, önceki vejetasyondan kalan bitki artıkları, yabancı otlar ve gönüllü bitkilerden temizlenir. Fide karışımı hazırlanır. **İTU** endüstriyel fide üretimi amaçları için gübre-toprak ve turba-toprak karışımlarının kullanılmasına izin vermez. Küçük ölçekli fide üretimi için bir istisna yapılabilir, ancak yalnızca dezenfeksiyondan sonra. En iyisi, tepsiler, tablalar ve saksıları doldurmak için kullanılan turba-perlit karışımı olmasıdır. Bunlar doğrudan toprak üzerine yerleştirilecekse, yüzey iyi düzleştirilmiş olmalıdır. Üzerine, fide kaplarını topraktan yalıtan ve patojenlerin ve zararlıların geçişine izin vermeyen bir polietilen film serilir.

İTU teknolojik gereklilikler bütünüdür ve bunlara uyulması kaliteli fide üretimi için ön koşuldur. Bunlar şunları içerir:

- Çeşit seçimi, ürünün yetiştirme dönemi ve süresi, yetiştirme teknolojisi ve çeşit özellikleri – erkencilik, verimlilik, biyotik ve abiyotik çevre faktörlerine dayanıklılık, bitki habitusu, ürün kalitesi – ile uyumlu olmalıdır.
- Tohumlar orijinal, sertifikalı, dezenfekte edilmiş; kalibre edilmiş ve yüksek ekim kalitesine sahip olmalıdır:
 - çimlenme %96'nın üzerinde
 - çeşit saflığı %98'in üzerinde
 - nem %6 – 8
- Yetiştirme ortamı iyi hazırlanmış, dezenfekte edilmiş, yabancı ot tohumlarından arınmış olmalıdır. Bitkiler için elverişli bir su-hava ve besin rejimi sağlamalıdır.

Bu uygulamaların hayata geçirilmesi aynı zamanda bitki koruma uygulamalarının azalmasına da yol açar.

İTU yoğun ve şaşırtılmış fide yetiştiriciliğinde, sağlıklı ve kaliteli fide üretmek amacıyla ekim, şaşırtma ve yetiştirme dönemi boyunca bakım ile ilgili agroteknik gereklilikleri içerir. Bunların daha önemli olanları şunlardır:

- Ekim, tohumların "batmasını" önlemek için, suyla %70–75 tarla kapasitesine kadar nemlendirilmiş ve sıkıştırılmış bir substratta yapılır.
- Tohumların sık örtülmesine ve karışımın kurumasına izin verilmez, çünkü bu filizlerin anormal şekilde uzamasına yol açar. Ortaya çıkan zayıf ve deforme olmuş fideler zararlı saldırılarına yatkındır ve bitki koruma uygulamaları gerektirir.
- Gündüz ve gece sıcaklığı arasındaki fark $6 - 8^{\circ}\text{C}$ 'yi geçmemelidir, aksi takdirde fidelerde "yalancı kök çürüklüğü" tetiklenebilir.

Tesislerdeki ışık ve substrat nemi kontrolü yoluyla büyümenin kontrolü.

➤ Fide bölümündeki mikroiklim kontrolü – nem %50-60 tarla kapasitesi; substrat sıcaklığı – $20-25^{\circ}\text{C}$.

➤ Besin rejimi kontrolü – $\text{pH} = 6.2 - 6.8$; substratın toplam tuz konsantrasyonu – $\text{EC} = 1.2 - 1.8 \text{ mS/cm}$ (fide tipine – yoğun, şaşırtılmış – ve ürüne bağlı olarak).

➤ Hastalık ve zararlıların oluşumunun erken tespiti için düzenli izleme; ekonomik zarar eşiği (EZE) ile uyumlu önleyici bitki koruma.

Uçan küçük böcek formlarının (sera beyazsineği, yaprak bitleri) tespiti ve yakalanması için sarı yapışkan tuzakların asılması, thripsler için – açık mavi, yaprak galeri sinekleri için – turuncu-sarı tuzaklar uygundur. Domates yaprak galeri güvesinin uçuşunun başlangıcını tespit etmek ve popülasyonunu azaltmak için feromon tuzakları da kullanılabilir. Hastalık lekeli yapraklar, saplar, yaprak biti kolonileri, yumurta kümeleri, larvalar, galeriler vb. toplanmalı, seradan çıkarılmalı ve imha edilmelidir.